

Motion till riksdagen 2025/26:1726

av **Hans Eklind (KD)**

Vattenförsörjning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda såväl en delvis statlig finansiering av va-investeringar genom kreditgarantier som en översyn av vattentjänstlagen för att möjliggöra investeringar genom upparbetade överskott och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En av kommunernas grundläggande uppgifter på infrastrukturområdet är att se till att medborgarna har rent vatten och fungerande avloppssystem. Svensk vattenförsörjning behöver vara robust och redundant. Det handlar om kritisk infrastruktur som måste fungera och som är en belastning för kommunernas ekonomi, där kommunerna inte ensamma tycks klara uppgiften då en enorm underhållsskuld byggts upp. Staten måste gå in och ta ett ansvar för att vi ska lösa va-problemet i Sverige.

Det finns inte bara ett behov av statligt stöd för att ekonomiskt kunna åtgärda underhållsskulden, det finns även ett tydligt säkerhetspolitiskt dito. Ett av Natos sju ”civil baseline requirements” är robust livsmedels- och vattenförsörjning. Som medlem i alliansen förväntas Sverige leva upp till dessa nya krav. Den kommunala kritiska infrastrukturen är en grundbult. Natomedlemskapet gör att kommunalt va inte enbart är en kommunal angelägenhet utan har konkret betydelse ur ett nationellt, statligt perspektiv. Det är en fråga om Sveriges säkerhet, inte bara en kommunal service.

Hybridhoten mot Sverige uppmärksammas alltmer och där är sabotage av vatten ett hot något som lyfts frekvent. Med små medel kan man slå ut detta livsviktiga livsmedel för många under lång tid. Upprustning av va-systemen är nödvändig för att göra dem mer robusta mot störningar och sabotage, både fysiskt och ur ett cyberperspektiv.

Haveri i va-systemen slår hårt mot alla, men för samhällsviktig verksamhet som sjukvård och äldreomsorg kan konsekvenserna mycket snabbt bli livshotande. Nödvändig upprustning av va är ett sätt att ta ansvar för samhällets mest utsatta grupper.

Kristdemokraterna föreslår att staten ställer upp med kreditgarantier och är med och finansierar en del av räntekostnaden för just va-investeringar. Va-verksamheten får varken gå med vinst eller förlust utan ska alltid ha ett nollresultat. Verksamheten styrs av självkostnadsprincipen, vilket betyder att den helt finansieras av anslutna kunder genom va-taxan. Enligt gällande rättspraxis behöver eventuella överskott återföras inom tre år, vilket innebär att det saknas möjlighet att bygga upp ett eget kapital. Konsekvensen av detta är att alla kostsamma investeringar måste lånefinansieras. Under vissa förutsättningar medger va-lagen att medel inte behöver återföras förrän efter tio år. Kristdemokraterna anser att lagstiftningen behöver förtydligas så att upparbetade överskott kan användas för investeringar i kommunernas va-anläggningar under minst tio år.

Hans Eklind (KD)